

اولاد

ویژه فرهنگ و معارف رضوی
سال اول | ویژه نامه ۱۱۰ |

بازتشر بخش‌هایی از گفت‌وگو با
حجت‌الاسلام شیخ حسین انصاریان
به مناسبت عرفه

دعا باید از انسان عبدالله بسازد

۳

امکان ندارد انسان

از دعای عرفه خسته شود اگر...

۲

قطار تهران - مشهد

حج به نیابت مادر

۲

چند تکه در خصوص اهمیت میراث غدیر

اهمیت عید غدیر را در ذهن کودکان ماندگار کنید

۲

کتاب روز

جدیدترین اثر به‌نشر در ژانر دفاع مقدس منتشر شد

روایت دوجانبه جنگ

«نوشانوش» جدیدترین

اثر انتشارات آستان قدس

رضوی، روایت‌کننده

خاطرات جنگ در دو جبهه

ایران و عراق است.

این اثر به قلم محمد

محمود نورآبادی از

نویسندگان برجسته حوزه

ادبیات‌پایداری و نویسنده

آثار برگزیده «سرریزون»،

«کاش چشم‌هایش دروغ

گفته باشد»، «خنده زار»،

«نبرد هسجان» و ... به رشته تحریر درآمده

است.

«نوشانوش» بازگوکننده خاطرات جنگ در دو جبهه ایران و عراق است و روایت‌های جذابی از زندگی و خاطرات هشت سال جنگ تحمیلی رزمندگان ایرانی و نظامیان عراقی را روایت می‌کند. در این رمان خاطرات و داستان‌های عاشقانه «عامر رشید» سرباز عراقی که دفترچه خاطراتش به دست رزمنده ایرانی علی شیر شفیعی می‌افتد، می‌خوانیم که در نوع خود جذاب و خواندنی است.

در برشی از این رمان می‌خوانیم: «کاش می‌دانستم سربازان بعضی هم مثل ما شور و شوق جنگیدن دارند یا اینکه نه، با زور سربزه و از ترس جوخه‌های اعدام پای به میدان جنگ می‌گذارند؟ اصلاً فارغ از ماجرای جنگ، همیشه دوست دارم بدانم رقیب چگونه دنیایی دارد و برایم چه‌جور نقشه‌هایی می‌کشد؟...»

این اثر توسط به‌نشر(انتشارات آستان قدس رضوی) در تیراژ یک‌هزار نسخه و قطع رقعی منتشر شده و با قیمت ۳۸ هزار تومان در دسترس علاقه‌مندان به داستان‌های جبهه و جنگ قرار دارد.

«نوشانوش» بازگوکننده خاطرات جنگ در دو جبهه ایران و عراق است و روایت‌های جذابی از زندگی و خاطرات هشت سال جنگ تحمیلی رزمندگان ایرانی و نظامیان عراقی را روایت می‌کند. در این رمان خاطرات و داستان‌های عاشقانه «عامر رشید» سرباز عراقی که دفترچه خاطراتش به دست رزمنده ایرانی علی شیر شفیعی می‌افتد، می‌خوانیم که در نوع خود جذاب و خواندنی است.

در برشی از این رمان می‌خوانیم: «کاش می‌دانستم سربازان بعضی هم مثل ما شور و شوق جنگیدن دارند یا اینکه نه، با زور سربزه و از ترس جوخه‌های اعدام پای به میدان جنگ می‌گذارند؟ اصلاً فارغ از ماجرای جنگ، همیشه دوست دارم بدانم رقیب چگونه دنیایی دارد و برایم چه‌جور نقشه‌هایی می‌کشد؟...»

این اثر توسط به‌نشر(انتشارات آستان قدس رضوی) در تیراژ یک‌هزار نسخه و قطع رقعی منتشر شده و با قیمت ۳۸ هزار تومان در دسترس علاقه‌مندان به داستان‌های جبهه و جنگ قرار دارد.

آین روزها

درباره کتیبه‌نگار نامدار حرم رضوی در عصر قاجار

شهید مشهدی و یادگاری‌های چشم‌نوازش

محمد رضا انصافی | محمدحسین شهید مشهدی نامی است که با کمی دقت می‌توانید آن را در میان کتیبه‌های خوش‌نقش ایوان‌های دو صحن عتیق و نوبیابید. متأسفانه در منابع تاریخی از زندگی وی سخنی به میان نیامده است، اما اینکه از وی ۱۴ کتیبه بسیار مهم و زیبا در حرم مطهر وجود دارد، نشان‌دهنده جایگاه والای هنر و شاخص بودن چهره وی در این عرصه طی دوران حیات اوست. آثار شهید مشهدی در زمره بهترین کتیبه‌های حرم رضوی قرار می‌گیرد که بین سال‌های ۱۲۶۰ تا ۱۲۷۷ به رشته تحریر درآمده است.

در کتیبه‌های به یادگار مانده از شهید مشهدی، دو نام را مشاهده می‌کنیم؛ یکی نام «محمدحسین الشهیدالمشهدی» و دیگری «محمدحسین سلطانی». تغییر نام به سلطانی، در اواخر فعالیت محمدحسین شهید مشهدی اتفاق افتاده است و نشان می‌دهد وی در اواخر عمر و شاید هنگام مسافرت ناصرالدین‌شاه به مشهد، از وی لقب یا عنوان را به عنوان پادشاه گرفته باشد. نکته‌ای که باید درباره کتیبه‌نگار نامدار دوره قاجار بدانیم این است که توانمندی او در عرصه خطاطی تنها به نگارش کتیبه‌های

چشم‌نواز خلاصه نمی‌شد. در میان فهرست قرآن‌های خطی آستان‌قدس‌رضوی، از قرآنی ۳۰ تکه یاد شده است که آن را حاجی‌قلی‌بیک، دربان‌باشی آستان‌قدس بر حرم مطهر وقف کرد و در پایان آن، نام «محمدحسین مشهدی» به عنوان خطاط نوشته شده بود و چون سال نگارش قرآن ۱۲۸۹ق است، احتمال دارد که محمدحسین مشهدی پس از فعالیت‌های هنری در آستان‌قدس، به نگارش قرآن روی آورده باشد. برخی از آثار شناخته‌شده محمدحسین شهیدمشهدی عبارت‌اند از: کتیبه پیشانی و دور ایوان

حجت‌الاسلام والمسلمین ثمری از عظمت روز عرفه می‌گوید

اجابت از مسیر ولایت

«... روح و جان عرفات باید به منزلگاه امامت، وصایت، اتمام نعمت و اکمال دین از این مسیر برسد؛ چراکه حقیقت کعبه و بندگی که نماز، روزه، حج و... مقدمه آن هستند، امام است. چنان که حضرت زهرا(س) فرمودند: «مثل الامام مثل الكعبه». این جملات بخشی از سخنان حجت‌الاسلام والمسلمین علی ثمری، کارشناس و خطیب سرشناس مذهبی درباره اسرار و فلسفه عظمت روز عرفه و اینکه چگونه می‌توان از این خوان گسترده رحمت الهی بیشترین بهره‌ها را برد، است که با ما در میان گذاشته و در ادامه مشروح آن تقدیم حضورتان می‌شود.

■ عظمت روز عرفه و اینکه در روایت‌ها آمده پس از شب‌های قدر در ماه مبارک رمضان، برترین اوقات برای اجابت دعاها و بهره‌مندی از رحمت واسعه الهی این روز عظیم‌الشان است، از کجا ریشه می‌گیرد؟

خدای تبارک و تعالی با حضرت موسی(ع) در ابتدای ماه ذی‌القعدة قراری دارد که بر نص صریح قرآن بنا می‌شود؛ آن نبی الهی ۳۰ شبانه‌روز در کوه طور به مناجات، راز و نیاز و خودسازی بپردازد اما ...

نگاهی به زندگی و زمانه یکی از علمای نامدار مدفون در جوار حرم مطهر به مناسبت سالروز درگذشت او

توفیقات شیخ طبرسی به برکت همجواری با ثامن الحجج

در نسل‌های بعدی که همچنان به عنوان یکی از منابع بسیار مهم در این عرصه، مورد مراجعه اهل فن و علاقه‌مندان است.

■ هجرت به سبزوار

گفتیم دوران زندگی شیخ طبرسی مصادف با عهد حکومت سلجوقیان بر ایران بود. اگر سال ولادت شیخ را ۴۶۸ق فرض کنیم؛ وی با ملکشاه، محمود یکم، برکیارق، محمد و سنجر، اُمرای سلجوقی، هم‌زمان بوده است. شیخ طبرسی دورانی پر از التهاب را در تاریخ ایران به چشم دیده است؛ دورانی که در آن، اختلافات درونی میان اُمرای سلجوقی از یکسو و هجوم اقوام مهاجم «اَغز» از شرق به خراسان از سوی دیگر، منطقه توس و اطراف آن را به شدت ناامن کرد و ویرانی‌های بسیاری را به وجود آورد. نیشابور یکی از کانون‌های درگیری در این منطقه بود که دائماً میان طرفین جنگ دست به دست می‌شد. بی‌تردید در این شرایط فعالیت‌های علمی و توسعه فضای آموزشی در مشهد، امکان چندانی نداشت. به همین دلیل شیخ طبرسی در سال ۵۲۳ق به دعوت سادات آل‌زبارة در بیهق یا سبزوار کنونی راهی این شهر شد و حدود ۲۰ سال پایانی عمر خود را در آن گذراند. براساس گزارش بیهقی، شیخ طبرسی با سادات آل‌زبارة پیوند خویشاوندی داشت. هجرت تاریخی شیخ طبرسی به بیهق سبب رونق

طبرسی سال‌های درازی را در مشهد زیسته و نزدیک به ۵۰ سال از برکات مجاوربودن در حریم رضوی بهره برده است. حتی برخی معتقدند زادگاه او مشهد است و اجدادش از جاهای دیگر به این شهر مقدس کوچ کرده‌اند.

■ عالم ذوالفنون

طبرسی در خاندانی عالم‌پرور به دنیا آمد و تا جایی که می‌دانیم اجداد و فرزندان او از بزرگان علمای شیعه اثنی‌عشری بوده‌اند. براساس شهرت دارد، وی در مشهد تحصیلات خود را آغاز کرد و این نشان می‌دهد در مشهد قرن پنجم‌هجری و دوره سلجوقی، شهر آن چنان وسعت یافته‌بود که در اطراف حرم رضوی و شاید داخل روضه‌منوره، جلسات درس برگزار می‌شد و طلاب در آن اجتماع می‌کردند. گزارش علی‌بن زیدبیهقی نشان می‌دهد شیخ طبرسی تنها به فراگیری علوم دینی اکتفا نکرد بلکه بر ریاضیات، نجوم و برخی دیگر از دانش‌های زمان خود نیز تسلط یافت. از برجسته‌ترین استادان وی در این دوره، ابوعلی طوسی فرزند شیخ طوسی، محدث و فقیه نامدار عالم تشیع بود. چنین به نظر می‌رسد که شیخ پس از فراگیری علوم زمان خود به تدریس و تألیف مشغول شد. ظاهراً توجه او به عرصه تفسیر بیش از دیگر عرصه‌ها بوده است. همین توجه سبب شد کتاب ارجمند «مجمع‌البیان» به رشته تحریر درآید؛ اثری تفسیری و بسیار تأثیرگذار

محمدحسین نیکبخت | شبانگاه روز عرفه سال ۸۹۴ق پیش، براساس بسیاری از گزارش‌های تاریخی،

امین‌الاسلام، فضل‌بن‌حسن طبرسی چشم از جهان فرو بست. او یکی از بزرگ‌ترین علمای تاریخ تشیع و از برجسته‌ترین مفسران قرآن محسوب می‌شود که نامش برای ژانران حرم مطهر امام‌رضا(ع) بسیار آشناست. طبرسی یکی از علمای شناخته‌شده مدفون در حرم رضوی و اطراف آن است. مزار او در ابتدای خیابانی به نام خودش و در حاشیه غربی آن قرار دارد و امروزه محل مراجعه ارادتمندان است. با وجود آنکه مزار طبرسی در کنار حرم مطهر رضوی، شهرت بسیار بالایی دارد، اما اطلاعات مردم عادی درباره او چندان زیاد نیست. درست آن است که بگوییم، اصولاً افرادی که درباره طبرسی اطلاعاتی دارند، بسیار اندک هستند.

■ زمان و مکان ولادت

سال و مکان ولادت شیخ طبرسی دقیقاً معلوم نیست، اما گمان می‌رود سال ۴۶۸ یا ۴۶۹ق متولد شده باشد. درباره اصلیت شیخ طبرسی و اینکه «طبرس» کجا بوده نیز، اختلافاتی وجود دارد. علی‌بن زیدبیهقی در کتاب «تاریخ بیهق» می‌نویسد: «طبرس منزلی است میان قاشان (کاشان) و اصفهان و اصل ایشان از آن بقعت بوده است و ایشان در مشهد سنابادطوس متوطن بوده‌اند و مرقد او آنجاست به قرب (در نزدیکی) مسجد قتلگاه». با این حال، بزرگان دیگری مانند علامه محسن امین در «اعیان‌الشعبه»، «طبرس» را به معنای «طبرستان» گرفته‌اند و طبرسی را اصالتاً مازندرانی می‌دانند، اما مروری بر متون جغرافیایی قدیم نشان می‌دهد «طبرس» را باید با مکان شهر «تفرش» فعلی در استان مرکزی یکی گرفت و با توجه به همین اصل، تلفظ دقیق این واژه «طَبْرَس» خواهد بود و باید نام این عالم بزرگ را به صورت «طَبْرَسی» تلفظ کنیم. قدر مسلم آن است که شیخ

خبر

پخش زنده مراسم روز عرفه

از حرم مطهر رضوی

جدای از ماجرای کرونا و رعایت شیوه‌نامه‌های بهداشتی، به دلایل مختلف ممکن است برخی‌ها نتوانند در مراسم و دعای روز عرفه، حضور پیدا کنند. از طرفی خیلی‌ها هم هستند که در گوشه و کنار ایران آرزوی زیارت حرم مطهر یا حضور در مراسم روز عرفه را دارند. پس خاطر جمع باشید که امروز، ۲۹ تیرماه هم‌زمان با روز عرفه از ساعت ۱۶ تا ۱۹:۲۰ شبکه‌های یک سیما، شبکه ماهواره‌ای اصیل، خراسان رضوی و رادیو زیارت، دعای پرفیض عرفه منسوب به امام حسین(ع) را از جوار بارگاه ملکوتی حضرت شمس‌الشموس علی‌بن‌موسی الرضا(ع) به صورت مستقیم پوشش خواهند داد. همچنین علاقه‌مندان می‌توانند این مراسم پرفیض را از صفحه‌های رسمی آستان قدس رضوی در فضای مجازی (روبیکا، گپ، سروش و آپارات) به آدرس aqr_ir مشاهده کنند. در این مراسم که با محوریت سخن پیامبر اعظم(ص) برگزار می‌شود، حجت‌الاسلام و المسلمین حسینی قمی به ایراد سخن می‌پردازد و دعای روح‌بخش عرفه نیز توسط حجت‌الاسلام و المسلمین اسلامی فر قرائت خواهد شد. در ادامه سید حجت بحرالعلوم و هادی الهی از مداحان و ذاکران اهل بیت عصمت و طهارت(ع) به مدیحه‌سرایی و مرثیه‌خوانی می‌پردازند.

اقامه نماز عیدسعید قربان در حرم مطهر رضوی

این خبر را بخوانید تا اگر اهل برنامه‌ریزی برای روزهای آینده که تعطیل هم هست، باشید، بتوانید به موقع برای نماز خودتان را به حرم برسانید. امسال، نماز باشکوه عید سعید قربان به امامت آیت‌الله سید احمد علم‌الهدی، در بارگاه منور حضرت

ثامن‌الحجج(ع) اقامه می‌شود. به گزارش آستان نیوز، این مراسم معنوی از ساعت ۵:۳۰ صبح روز چهارشنبه ۳۰ تیر ماه با تلاوت آیاتی از کلام‌الله مجید در سخن پیامبر اعظم(ص) حرم مطهر رضوی آغاز خواهد شد. در ادامه این مراسم، حجت‌الاسلام و المسلمین رضوی نسب، احکام نماز عید سعید قربان را تبیین کرده و توضیحاتی درباره استهلال ارائه می‌دهد. نماز عید سعید قربان نیز به امامت آیت‌الله سید احمد علم‌الهدی، نماینده ولی فقیه در خراسان رضوی و امام جمعه مشهد مقدس از ساعت ۶:۰۰ در حرم مطهر رضوی اقامه می‌شود.

